

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
ระดับอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย : จิราพร กัลยาวงษ์ **ปริญญา :** ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง **อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก**
ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช **อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา 2) ศึกษาความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 44 คน และนักเรียน จำนวน 92 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 4 แห่ง ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และ ด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรม การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน การจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการใช้คำพูดที่มีหางเสียงครบ/คะ

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อให้ นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้ความเข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูดชมเชยเพื่อเสริมแรงให้กับนักเรียน

3) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวกคือสิ่ง ที่นักเรียนรับรู้ นั้นส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น ทำให้มีโอกาสดึกด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการทดสอบทุกครั้งหลังสอน สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความค่าเป็นการรับรู้จากการใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา และรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้จากการจับ แตะ สัมผัสกายนักเรียน และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่ง ที่นักเรียนรับรู้ นั้นไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น รู้สึกแย่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไข ผลงานนักเรียน ค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้อง รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหา มากเกินไปเป็นการรับรู้จากการสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และ รู้สึกกดดัน เครียด กลัวจะทำให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวังของครู

TITLE: A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning
Management in a Vocational Education Classroom

AUTHOR: Miss Jiraporn Kunlayawong   **DEGREE:** M.Ed (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Asst Prof.Dr. Poosit Boontongtherng   Major Advisor
Asst Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet   Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in a vocational education classroom, 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from phenomena in the context of learning management in a vocational education classroom, and 3) study a hidden curriculum occurred from phenomena in the context of learning management in a vocational classroom. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview, and questionnaire responses. The informants included 44 teachers and 92 students from 4 colleges of vocational education under the commission of vocational education, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teacher observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings were as follows:

1. There were 5 areas of a phenomena diversity in the context of learning management in a vocational education classroom: instructional activities; measurement and evaluation; environment, media and resources for learning; operation pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability percentage of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were; activity stage instruction, assignment

submission date; organized materials and equipment keeping, polite dressing, and usage of a “yes” word in speaking.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest perceptions of teacher expectations in each area included: objective instruction, usage of a right/wrong sign for informing a correct/incorrect answer, organized materials and equipment keeping for order, usage of strict measures for building classroom disciplines, and praising for student reinforcement.

3. Hidden curriculum consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum – what the student perceived results in a good performance, these were: having an opportunity for self thinking perceived from learning reflection, classroom attendance and attentiveness for passing the examination perceived from each test feedback, valuing of classroom materials perceived from using rural materials and media, on – time learning perceived from teacher on – time teacher, and feeling of warmness and friendliness perceived from student physical toughing and contact. And for a negative hidden curriculum – what the student perceived does not result in a good performance, these were: feeling of upsetting because of dirty and disorganized work pieces perceived from crossing and revising work assignment, material valuing perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, feeling of boredom or exhaustion due to exceeded learning content perceived from teaching content over the curriculum assigned, and feeling of pressure, stress and being afraid of making teacher disappointment perceived from the teacher usage of expectation words.